

som beklæde offentlige Stillinger, idet de skulde ville trykke Friheden, der skal han altid finde mig Dag og Nat med aabent Bistyr rede til at gaae ham imøde, og jeg vil gjøre det med den samme Overbevisning som den, hvormed jeg handler, naar jeg i Fællesskab med ham kæmper for Friheden. Et saadant Complot er naturligtvis fuldkommen Usandhed. Medens der ganske vist ligesaa vel mellem Embedsmændene som mellem alle andre Statsborgere er meget stor Forskjel paa Dygtighed og Agtværdighed, og det kan intet Menneske nogenstunde falde paa at benægte, er det et Factum, at den overveiende Deel af alle de Arbeider og Bestræbelsler, der ere gaaede forud for vor Frihed i statsborgerlig Henseende, skyldes dem, der nu fremstilles som Frihedens Hovedsjender, og naar man, som steet er, fremdrager Landalmuen, hvis Deelagtighed i de ved Grundloven givne Goder jeg glæder mig ved, ligesom jeg ogsaa i høi Grad glæder mig ved, at den har tilegnet sig dem med megen Dygtighed, saa at vi allerede nu see Frugterne deraf, tør jeg sige, at i Alt, hvad der er gaaet forud derfor, har Landalmuen haft en meget ringe Deel, om den har haft nogen. Hvad nu navnlig de kommunale Forhold angaaer, maa jeg tillade mig at sige — og man tage mig det ikke ilde op, at jeg tager Exemplerne, hvor jeg har dem nærmest — at i de Aar, hvori jeg har staaet i Forhold til tre Byers Borgerrepræsentationer, har jeg altid staaet paa en meget god Fod med dem, men desuagtet skal jeg ikke undlade her offentlig at udtale, at hvad der i disse Byer er udrettet i Henseende til kommunal Udvikling, for den væsentligste Deel skyldes — Embedsmændene, og netop fordi de i disse Byer ere optraadte i god Tro, er der i dem udrettet ikke saa ganske Lidet. Altsaa al denne Forudsætning om et underfundigt Complot mellem Borgermesteren, Amtmanden og Indenrigsministeren, der skulde gaae ud paa at trykke Friheden, den fremføres som dennegang af den ærede Forslagsstiller eller Andre, den komme reent ud eller underhaanden, den fremsættes i nærtlige eller fiint omfrevne Udtryk, skal jeg til alle Tider møde, og til enhver Tid skal jeg være rede til at sætte min bestemte Modstand derimod. Medens jeg derfor, som tidligere hitted, er enig

i Hovedtanken i dette Lovforslag, ønsker at give den min Stemme, ved at møde den i et andet Lovforslag, der efter min Mening er bygget paa ligesaa fylldige Frihedsprinciper som denne, skal jeg atter nu fremhæve, at hvis man for Lods vedtager dette Forslag, kunde det see ud, som om de Mænd, hvorom der her er Tale, vare Sjender af communal Frihed. Der kan være enkelte Tilfælde, hvor de stemme mod Borgerrepræsentanterne, der kan være enkelte Tilfælde, hvor de kunde være meget løse, men ligesom der hos de værende Indenrigsministre meget langtfra har været nogen Tendents til at ville holde fast paa, hvad Borgermesterne i saa Henseende have indstillet, saaledes er den Stilling, som Borgermesterne indtage i Communen, paa ingen Maade en saadan, at det skulde være meest magtpaaliggende, skulde være det, som anlempando maatte ordnes, at sætte en Skranke mod deres Optraeden; thi, som jeg allerede har haft Leilighed til at høre, er Forholdet i Hovedsagen det, at de sammen med Borgerrepræsentanterne snarere søge at arbejde for det kommunale Livs Udvikling end for at trykke det. Iøvrigt er det fuldkommen rigtigt, hvad den ærede Forslagsstiller sagde, at den Vel, som jeg ansaae for ønskelig, vilde jeg ikke tilraade at opsætte denne Sag efter, nemlig at Communerne kunne faae Ret til selv at vælge deres Borgermestere; havde jeg nogen Udsigt til i en kort Aarrække at kunne forelægge et Lovforslag, som gjennemførte denne Tanke, skulde jeg bede at udsætte dette Spørgsmaal derefter, men det kan jeg ikke; thi det staaer i nogle Sammenhæng med det hele Spørgsmaal om Adskillelsen mellem det Administrative og det Judicielle, saaledes som det med fuld Frihed er blevet gjort gjældende i de Forhandlinger, der nylig have fundet Sted, og altsaa er afhængigt af en Ordning, hvorover Indenrigsministeriet paa ingen Maade er Herre. Netop fordi jeg altsaa ikke kan give et saadant Løfte og ikke vil henvise til noget, som jeg ikke kan indfri, er det, at jeg har sagt, at jeg ikke skulde være imod at lade Borgermesteren forsvinde som selvstændig Person i Communalbestyrelsen; thi han kan leve op igjen som den, der kan gjøre Indsigelse. Men at opgive Statens Tilsyn er et ganske andet Spørgsmaal, og hvad dette angaaer,